



Työ- ja elinkeinoministeriö
työttömyysturva@tem.fi

Luonnos hallituksen esitykseksi työttömyysturvalain muuttamisesta

1. Lausuntopyyntö TEM/728/03.01.01/2014

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Finanssivalvonnalta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Luonnos koskee työttömyysturvalain, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain 19 §:n muuttamista.

2. Finanssivalvonnan lausunto

2.1 Yleistä

Finanssivalvonta lausuu asiassa siltä osin, kun se suoranaisesti koskee sen valvonnassa olevia työttömyyskassoja.

Luonnoksen tavoitteena on parantaa työ- ja elinkeinotoimistojen mahdollisuuksia keskittyä julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoamiseen siirtämällä työmarkkinoilla olon esteiden, työmarkkinatuen odotusajan ja työllistymistä edistävästä palveluista poissaolojen selvittäminen työ- ja elinkeinotoimistoilta työttömyysetuuden maksajien eli työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi.

Finanssivalvonta toteaa, että julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoamisen parantaminen on sinänsä kannatettava lähtökohta. Tähän tavoitteeseen pyritään kuitenkin siirtämällä työ- ja elinkeinotoimistolle kuuluvia tehtäviä muun muassa työttömyyskassoille. Tällaista keinoa käytettäessä tulisi siirtää ainoastaan sellaisia tehtäviä, jotka on tarkoituksenmukaista antaa työttömyyskassojen hoidettavaksi ja jotka työttömyyskassat voivat oikeusturvanäkökohdat huomioiden hoitaa. Lisäksi siirtäminen tulisi toteuttaa siten, ettei hallinnollisen työn kokonaismäärä kasva eikä siirtämisestä aiheudu kohtuutonta taakkaa työttömyyskassoille tai niiden käsittelyaikojen merkittävää pidentymistä.

28.4.2014

FIVA 1/01.01.00/2014

Julkinen

2.2 Työttömyyskassoille esitettävät uudet tehtävät

Luonnoksessa esitetään työttömyysturvalain 11 luvun 4 §:n muuttamista muun muassa niin, että työ- ja elinkeinotoimisto ei enää antaisi lausuntoa tietyistä työllistymistä edistävästä palveluista poissaoloista vaan asian ratkaisisi työttömyysetuuden maksaja. Finanssivalvonnan tilastojen mukaan vuonna 2013 ansiopäivärahan saajia oli noin 9 500 sellaisissa työllistämistä edistävässä palveluissa, joita poissaoloa koskeva sääntely koskee. Yhteensä ansiopäivärahan saajia oli yli 300 000. Lisäksi työttömyyskassat ratkaisevat jo nyt osin poissaoloihin liittyvät asiat, joten tältä osin muutoksen vaikutuksen ei voitane arvioida olevan erityisen merkittävä.

Luonnoksessa esitetään työmarkkinoilla olon esteistä koskevan työttömyysturvalain 2 luvun 3 §:n muuttamista ja sitä, että säännöksen soveltamista koskeva toimivalta siirrettäisiin työ- ja elinkeinotoimistoilta työttömyysetuuden maksajille. Luonnoksen mukaan työ- ja elinkeinotoimistot antoivat vuonna 2013 työmarkkinoilla olon esteistä noin 6 700 työttömyysetuuden maksatuksen estävää työvoimapolitiittista lausuntoa (luvussa ovat mukana myös Kansaneläkelaitokselle annetut lausunnot). Säännöksen yksinkertaistamisen arvioidaan vähentävän sen soveltamisesta aiheutuva selvitystyötä nykyiseen verrattuna. Näiden seikkojen perusteella tämänkään muutoksen vaikutusta työttömyyskassojen toimintaan ei voitane arvioida erityisen merkittäväksi.

Säännöksen sisällön muuttamiseen liittyen luonnoksen perusteluissa todetaan, että työttömyysturvalaissa säädetty työmarkkinoilla olon esteet ovat lähtökohtaisesti objektiivisesti todettavissa olevia seikkoja. Kyseistä säännöstä on kuitenkin sovellettu siten, että työnhakijan on myös tosiasiallisesti tullut estyä olemasta työmarkkinoilla, eikä pelkkä säännöksessä mainittu seikka ole riittänyt työttömyysetuuden menettämiseen. Säännöstä on tarkoitus yksinkertaistaa ja soveltamisen ennakoitavuutta parantaa siten, että oikeus työttömyysetuuteen ratkaistaisiin pelkästään objektiivisesti havaittavien seikkojen pohjalta. Ratkaisu tehtäisiin arvioimatta sitä, onko työnhakijan ilmoittama seikka myös tosiasiallisesti esteenä työmarkkinoilla ololle, toisin sanoen esimerkiksi työn vastaanottamiselle ja työllistymistä edistäviin palveluihin osallistumiselle.

Luonnoksen lakitekstin mukaan työmarkkinoilla olon esteenä olisi nykyistä sääntelyä vastaavasti erikseen mainittujen tilanteiden (esim. asevelvollisuus, sairaalahoito ja vankeusrangaistus) lisäksi myös muu näihin mainittuihin seikkoihin rinnastettava syy.

Luonnoksessa ei kuitenkaan käsitellä ollenkaan sitä mitkä tai minkälaiset tilanteet voisivat olla tällaisia rinnastettavia muita syitä. Luonnoksessa ei myöskään todeta sitä, mitä seikkoja on voimassa olevan lain aikana katsottu rinnastettaviksi syiksi ja miten soveltamiskäytäntöä on tältä osin mahdollisesti tarkoitus muuttaa. Ilmeisesti myös muun rinnastettavan syyntäyttyisi olla tällainen ”objektiivisesti havaittava seikka”, jota sovellettaessa

23.4.2014

FIVA 1/01.01.00/2014

Julkinen

ei arvioida syyn tosiasiallisesti asettamaa estettä esimerkiksi työn vastaanottamiselle.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan säännösten selkeyteen ja perusteluihin on syytä kiinnittää erityistä huomiota silloin, kun niiden sisällön muuttamisen yhteydessä soveltamista koskeva toimivalta siirretään toiselle taholle. Puheena olevan säännöksen soveltamisessa voi tulla tulkintaongelmia harkittaessa sitä, mitkä voisivat olla "muita rinnastettavia syitä" ja hallituksen esityksen perusteluissa tulisi käsitellä ainakin yleisellä tasolla sitä, minkälaiset syyt voisivat olla tällaisia seikkoja. Lisäksi esimerkit siitä, miten säännöstä on nykyisin sovellettu ja toisaalta esitetään muutoksen jälkeen soveltavaksi, selkeyttäisivät tilannetta ja vähentäisivät tulkintaongelmia.

Koska kyseessä olisivat työttömyyskassoille uudet tehtävät, lain voimaantulon ajankohdassa tulisi huomioida se, että työttömyyskassoille jää riittävästi aikaa varautua muutoksiin ja kouluttaa henkilökuntaansa uusia tehtäviä varten.

FINANSSIVALVONTA



Erja Rautanen
osastopäällikkö



Marko Aarnio
toimistopäällikkö